

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

KOM Kinderopvang

Laatste versie: 13 maart 2020

Voorwoord

Wanneer een kinderopvangorganisatie geconfronteerd wordt met signalen van kindermishandeling in de thuissituatie, een geweld- of zedendelict door een medewerker van de kinderopvang of seksueel grensoverschrijdend gedrag door kinderen op de opvang is het van belang dat hier op een professionele manier mee wordt omgegaan.

Dit protocol is, met inachtneming van geldende wetgeving, opgesteld om handvatten te bieden in dit soort situaties.

KOM Kinderopvang is verantwoordelijk voor een goede kwaliteit van de dienstverlening en verantwoordelijkheid van dienstverlening aan kinderen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling. Doormiddel van dit protocol worden handvatten gegeven hoe KOM Kinderopvang een meldcode wenst vast te stellen volgens inachtneming van geldende wetgeving.

Naast het vaststellen van de meldcode heeft dit protocol nog meer doelstellingen.

KOM Kinderopvang wil middels dit protocol de pedagogisch medewerkers ondersteuning geven op welke wijze zij stappen moeten ondernemen bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling. Hierbij worden de taken en verantwoordelijkheden vanuit verschillende rollen beschreven.

De pedagogisch medewerkers krijgen handvatten hoe zij in contact met kinderen en betrokkenen attent kunnen zijn op signalen die duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling, daarnaast is er te lezen hoe zij effectief kunnen reageren op deze signalen.

In dit protocol wordt de meldcode beschreven aan de hand van 3 routes namelijk die van:

- Route bij signalen huiselijk geweld en kindermishandeling;
- Route bij signalen van mogelijk geweld- of zedendelict door een collega;
- Route bij signalen seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Tevens neemt de kinderopvangorganisatie de verantwoordelijkheden op zich voor het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat. Ook vult de kinderopvangorganisatie de sociale kaart in en zorgt dat deze toegankelijk is voor de pedagogisch medewerker.

Handtekening directie KOM Kinderopvang

Inhoudsopgave

1. Inleiding protocol.....	4
2. Verantwoordelijkheden binnen KOM Kinderopvang	5
4. Indeling van het protocol	7
5. Vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld	8
Deel 1: Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie met afwegingskader	9
Deel 2: meldplicht bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker	17
Contact met vertrouwensinspecteur	20
Deel 3. Seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling	21

Aanvullende documenten

Ter aanvulling op de meldcode heeft KOM de volgende documenten op de G-schijf staan:

- [-De verschillende vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld-](#)
- [-Afspraken binnen KOM over het documenteren-](#)
- [-Signalen lijst kindermishandeling-](#)
- [-Observatielijst om signalen in kaart te brengen-](#)
- [-Signalen die kunnen duiden op mogelijk geweld- of zedendelict door een collega-](#)
- [-Sociale kaart KOM Kinderopvang-](#)
- [-In gesprek met verzorgers en kinderen-](#)

1. Inleiding protocol

Kindermishandeling is geen eenduidig begrip. Kindermishandeling komt in alle lagen van de bevolking voor en in alle leeftijdscategorieën. Vaak komen verschillende vormen tegelijk voor. Wat men kindermishandeling noemt, heeft te maken met eigen normen en waarden, de manier waarop men zelf is opgevoed en de cultuur waarin men leeft. Het is van belang onderscheid te maken tussen kindermishandeling en minder gewenste opvoedingssituaties. Iedere verzorger maakt immers wel eens fouten, is onredelijk of driftig. Bij kindermishandeling is er echter sprake van structureel, stelselmatig, steeds terugkerend geweld of het ontbreken van zorg van de verzorger(s) naar zijn/haar kinderen. Bij iedere vorm van mishandeling is er ook sprake van psychische mishandeling. Het kind niet beschermen tegen de mishandeling van de andere verzorger is ook mishandeling.

Definitie van kindermishandeling en huishoudelijk geweld

Kindermishandeling is elke vorm van, voor de minderjarige, bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de verzorgers of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief, opdringen waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.

Kenmerken van kindermishandeling kunnen zijn: angst, onmacht, isolement, eenzaamheid en loyaliteit.

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging. De combinatie van kinderen en huiselijk geweld betekent altijd kindermishandeling.

Terminologie

In dit protocol is gekozen voor het gebruik van de term verzorger. Onder verzorger wordt verstaan de verzorger en/of wettelijk vertegenwoordiger (bijvoorbeeld een voogd) van het kind.

2. Verantwoordelijkheden binnen KOM Kinderopvang

Het is van belang dat verantwoordelijkheden van medewerkers met betrekking tot het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en het inperken ervan goed zijn vastgelegd.

Onder signaleren wordt verstaan het waarnemen en interpreteren van aanwijzingen in gedrag en lichamelijk welzijn van het kind, in het gedrag van de verzorger en in de gezinsomgeving die mogelijk wijzen op huiselijk geweld of kindermishandeling

De pedagogisch medewerker;

- dient deskundig te zijn in het herkennen en bespreken van [-signalen die kunnen wijzen op huiselijk geweld en kindermishandeling-](#).
- ook moet de pedagogisch medewerker alert zijn op [-signalen rondom kindermishandeling- gepleegd door een collega of werkgever-](#). Waarbij ongewenste omgangsvormen opvallend zijn. De pedagogisch medewerker kan dan contact opnemen met de vertrouwensinspecteur.
- de pedagogisch medewerker brengt de signalen hiermee in kaart en [-documenteert-](#).

De aandachtfunctionaris kinderopvang;

- de managers van KOM Kinderopvang fungeren ook als aandachtsfunctionaris.
- heeft een centrale en adviserende rol in de stappen rond het signaleren en handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling in huiselijke kring.
- de aandachtsfunctionaris dient het onderwerp huiselijk geweld en kindermishandeling binnen de organisatie te borgen.
- hiertoe dient de aandachtsfunctionaris deskundig te zijn in het signaleren, handelen en delen van zorg en op de hoogte te zijn van de werkwijze van de meldcode en de afspraken binnen de organisatie.
- de aandachtsfunctionaris heeft tevens contact met externe partijen als bijvoorbeeld [Veilig Thuis](#), zie [-sociale kaart KOM Kinderopvang-](#).
- de aandachtsfunctionaris volgt scholing, middels het jaarlijkse scholingsplan.

De directie;

- draagt de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van dit protocol. De directie is verantwoordelijk voor het opnemen van de meldcode in het kwaliteitsbeleid en dat deze aansluit op werkprocessen binnen de organisatie.
- de directie draagt er zorg voor dat pedagogisch medewerkers binnen de organisatie op de hoogte zijn van de meldcode en er naar kunnen handelen.
- de directie stelt een aandachtsfunctionaris aan en geeft deze mandaat en de ruimte deze functie naar behoren uit te oefenen.
- de directie is bij het vermoeden van een geweld- of zedendelict door een collega verplicht om in contact te treden met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs en ook tot het doen van aangifte als er sprake is van een reëel vermoeden.
- de directie vervult daarnaast een centrale rol in de route bij signalen van een mogelijk geweld- of zedendelict door een collega en de route grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

De vertrouwensinspecteur;

- Stelt zich onafhankelijk en onpartijdig op. Luistert, adviseert, informeert werkgevers, werknemers en verzorgers als zij aanwijzingen hebben dat een werkgever of werknemer seksueel of ander geweld tegen een kind gebruikt.
- De vertrouwensinspecteur is bij wet uitgezonderd van de plicht om aangifte te doen en heeft een geheimhoudingsplicht.
- Helpt bij het doen van aangifte of het indienen van een formele klacht.

3. Wettelijke verplichtingen

Beroepsgeheim en wettelijk meldrecht

De pedagogisch medewerker in de kinderopvang heeft een beroepsgeheim. Deze zwijgplicht houdt in dat zij geen informatie over kinderen en verzorgers aan derden verstrekken tenzij daarvoor toestemming is gegeven. Doel van het beroepsgeheim is de drempel voor de toegang tot de hulpverlening zo laag mogelijk te maken en de verzorgers het vertrouwen te geven dat hij vrijuit kan spreken. De vertrouwensrelatie is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is. Dit is het geval bij ernstige vormen van huiselijk geweld of kindermishandeling, waarbij de betrokkenen zelf niet of onvoldoende mee kunnen of willen werken.

Wettelijk meldrecht

Iedere pedagogisch medewerker met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht heeft het wettelijk recht om, zo nodig zonder toestemming van (de verzorger) vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld, bij Veilig Thuis te melden. Daarnaast omvat het meldrecht het recht voor de pedagogisch medewerker om, zonder toestemming, op verzoek van Veilig Thuis informatie over betrokkene te verstrekken. De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim geldt voor alle ernstige situaties.

Het is noodzakelijk dat de pedagogisch medewerker eerst de situatie bespreekt met collega's en de aandachtsfunctionaris (en zo nodig ook advies vraagt aan Veilig Thuis). Ook dienen er voldoende feiten of signalen beschreven te zijn.

4. Indeling van het protocol

Dit protocol bestaat uit drie delen;

1. Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie
2. Meldplicht bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker
3. Seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Ieder deel in dit protocol is in beginsel van toepassing op verschillende situaties, hoewel niet altijd direct duidelijk hoeft te zijn welk deel van dit protocol moet worden ingezet. Het kan immers zijn dat er signalen bij een kind worden geconstateerd, maar niet duidelijk is of er thuis iets aan de hand is of dat er juist op de opvang iets is gebeurd. *Daarom is stap 1 altijd: in kaart brengen van signalen.*

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat het kind of zijn gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kan er meteen advies gevraagd worden aan Veilig Thuis. Hierbij geldt dat niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Denk hierbij aan eengerelateerd geweld of meisjesbesnijdenis. In noodsituaties kan contact worden gezocht met de Raad voor de Kinderbescherming en/of de politie om hulp worden gevraagd.

1. Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie

Kinderopvangorganisaties zijn sinds 1 juli 2013 wettelijk verplicht een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te hebben, net als in de sectoren gezondheidszorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp en justitie. Vanaf 1 januari 2019 is het daarnaast verplicht om binnen de meldcode te werken met een afwegingskader. Deze verandering in wetgeving is de aanleiding voor het herschrijven van dit protocol. In deel 1 is de aangepaste meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling opgenomen.

2. Meldplicht bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker

Sinds 1 juli 2013 geldt er ook een meldplicht specifiek voor de kinderopvang indien een medewerker wordt verdacht van een geweld- of zedendelict. Deze meldplicht houdt in dat de directie verplicht is om te overleggen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs bij aanwijzingen van een geweld- of zedendelict door een medewerker. Indien na dit overleg het vermoeden blijft bestaan heeft de directie ook een aangifteplicht. Ook medewerkers hebben een aangifteplicht indien het vermoeden de directie zelf betreft. Zij hebben ook de mogelijkheid om contact op te nemen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. Deel 2 van dit protocol gaat uitgebreid in op de te nemen stappen in het kader van de meldplicht.

3. Seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Deel 3 gaat in op het stappenplan wanneer er een vermoeden bestaat van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling. Het is van belang op een zorgvuldige manier om te gaan met vermoedens hieromtrent. Kinderen ontwikkelen zich ook op seksueel gebied en bepaalde gedragingen horen bij deze ontwikkeling.

5. Vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld

Lichamelijk mishandeling: Er is sprake van lichamelijke mishandeling wanneer de verzorgers het kind verwonden.

Voorbeelden: de verzorger slaat en schopt het kind, de verzorger brandt het kind met een sigaret, bijten, snijden, dwingen om schadelijke stoffen in te nemen, meisjesbesnijdenis en het Shaken Baby Syndroom.

Lichamelijke verwaarlozing: De verzorger is niet in staat of bereid tot het verschaffen van minimale zorg t.a.v. de lichamelijke behoeften van een kind op een of meerdere gebieden: voeding, kleding, onderdak, bezoek aan arts en/tandarts, hygiëne.

Voorbeelden: de verzorger zorgt regelmatig niet voor eten voor de kinderen, het kind is vuil en heeft (langdurig en regelmatig) luizen, de verzorger zorgt niet voor een geschikte slaappleaats voor het kind. Het kind komt altijd met vieze luiers en heeft ernstige luiersuitslag, het kind heeft medicijnen nodig, maar de verzorgers zorgen er niet voor dat het kind ze regelmatig krijgt.

Emotionele mishandeling: Vrijwel alle vormen van kindermishandeling brengen negatieve emotionele/psychologische boodschappen over naar het kind.

Voorbeelden: de verzorger kleineert het kind vaak, er is sprake van partnergeweld, de verzorger geeft het kind de schuld van relatieproblemen, de verzorger staat geen vriendschap met leeftijdsgenootjes toe, het kind wordt achtergesteld bij andere kinderen uit het gezin, het kind wordt gepest, getreiterd, de verzorger houdt het kind vaak thuis om op jongere kinderen te passen.

Getuige zijn van huiselijk geweld: kinderen die opgroeien in een gewelddadig gezin, voelen de spanning, horen de kreten, zien de verwondingen, willen tussenbeide springen en kunnen daardoor ernstige psychische schade oplopen. Deze kinderen leven in constante angst.

Emotionele verwaarlozing: Het kind onthouden wat het voor zijn geestelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft. Het ontzeggen van warmte, aandacht, respect, contact, nooit eens knuffelen.

Seksueel misbruik: De verzorger heeft seksueel contact met het kind, probeert dit te hebben of laat het kind kijken naar, ter bevrediging van de seksuele gevoelens van de betrokken verzorger en/of uit geldelijk gewin.

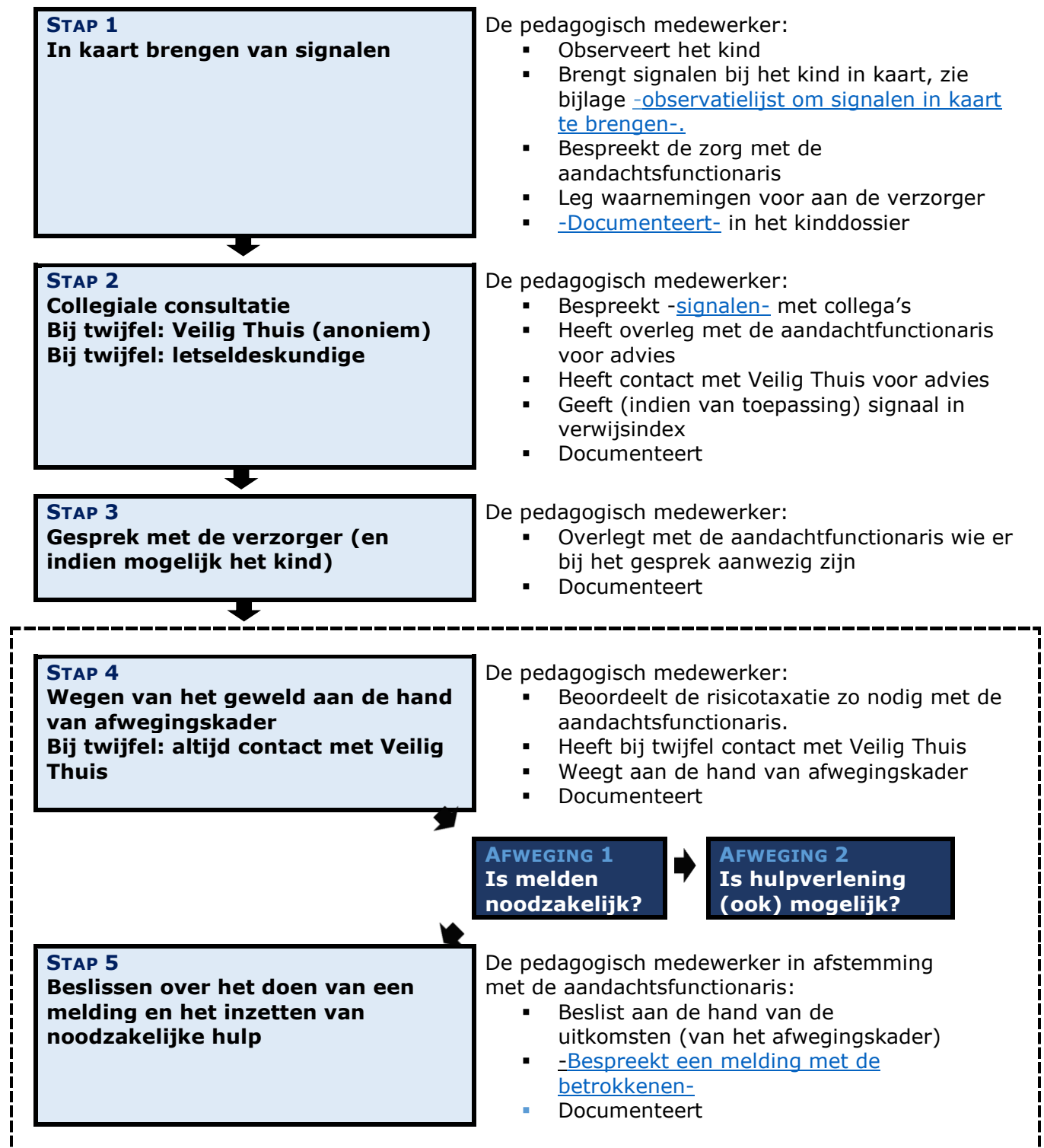
Voorbeelden: de verzorger laat het kind pornografisch materiaal zien, de verzorger betreft het kind in wederzijdse masturbatie, de verzorger verkracht het kind.

Vrouwelijke genitale verminking: Er vindt een ingreep plaats aan de uitwendige geslachtsorganen, ook wel meisjesbesnijdenis genoemd. Alle vormen van meisjesbesnijdenis zijn in ons land verboden. Bij jongensbesnijdenis geldt deze regel niet.

Eer gerelateerd geweld: Eer gerelateerd geweld is geestelijk of lichamelijk geweld dat wordt gepleegd vanuit een collectieve mentaliteit in reactie op een schending van een man, vrouw of familie.

Zie voor een uitgebreider overzicht; [-de verschillende vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld-](#)

Deel 1: Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie met afwegingskader

NB. Met [Veilig Thuis](#) kan op ieder moment contact opgenomen worden voor (anoniem) advies.

Deel 1: Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie.

Inleiding

kinderen die mishandeld worden, kunnen veel verschillende signalen laten zien. Deze signalen kunnen wijzen op kindermishandeling, maar kunnen ook een andere oorzaak hebben zoals een scheiding of een sterfgeval.

Als pedagogisch medewerker ben je verantwoordelijk om de signalen in kaart te brengen. Het bewust worden van vermoedens van kindermishandeling geeft vaak een vervelend gevoel. Bij twijfel over een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling is het verplicht om stappen te ondernemen. Kindermishandeling is een ernstig probleem waar je niet omheen kunt als je met jonge kinderen werkt. Het is belangrijk om alle signalen schriftelijk vast te leggen. Hierdoor kunnen vermoedens in kaart worden gebracht of juist ontkracht worden.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

De pedagogisch medewerker:

- Observeert het kind
- Brengt signalen bij het kind in kaart, [zie -observatielijst om signalen in kaart te brengen-](#)
- Bespreekt de zorg met de aandachtsfunctionaris
- Leg waarnemingen voor aan de verzorger
- [-Documenteer-](#) in het kinddossier

Overige opmerkingen:

-Het in kaart brengen van signalen heeft een tijdslimiet, maximaal 1 maand mag deze fase duren.

-Het is gebruikelijk om bij deze stap in [-gesprek te gaan met de verzorger-](#) tijdens haal- en brengmomenten, tijdens een tien-minutengesprek of op een ander gepland moment. Hierbij gaat het vooral om het benoemen van feitelijkheden en zaken die opvallen.

-De aandachtsfunctionaris kan gevraagd worden om te helpen bij het onderbouwen van de zorgen.

Stap 2: Collegiale consultatie en bij twijfel Veilig Thuis en/of een letseldeskundige

De pedagogisch medewerker

Bespreken van vermoeden met collega's

- Heeft overleg met de aandachtsfunctionaris voor advies
- Legt in overleg met de aandachtsfunctionaris contact op met Veilig Thuis voor advies
- Maakt samen met de aandachtsfunctionaris een plan van aanpak
- Ook in deze fase geldt: alles registreren

Overige opmerkingen:

-Indien de aandachtsfunctionaris ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij het kind, kan advies worden gevraagd bij Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding.

-Zorgvuldig handelen vereist dat de aandachtsfunctionaris bij elk vermoeden nagaat of advies moet worden gevraagd bij Veilig Thuis.

-Het kind kan overigens anoniem worden besproken in een zorgadvies team wanneer de verzorger geen toestemming heeft gegeven, dit verdient niet de voorkeur vanwege de eventuele vervolgcities.

Stap 3: Gesprek met de verzorger (en indien mogelijk het kind)

De pedagogisch medewerker

- Praten met verzorgers
- De aandachtsfunctionaris kan hierbij gevraagd worden ter ondersteuning
- (Eventueel) praten met kind
- Bespreken van de resultaten

- Registreren

Overige opmerkingen:

- Samen met de aandachtsfunctionaris wordt er gekeken wie er bij dit -gesprek- aanwezig zijn (denk aan mentor, pedagogisch medewerker van de groep, het betreffende kind)
- Leg de verzorger (en eventueel het kind) het doel uit van het gesprek.
- Beloof tijdens een gesprek nooit geheimhouding, maar geef wel aan dat de signalen serieus zullen worden afgewogen.
- Beschrijf de feiten die zijn vastgesteld en de waarnemingen die zijn gedaan, geef daarbij geen waardeoordeel of eigen interpretatie.
- Nodig de verzorger uit om een reactie hierop te geven. Vraag hoe de verzorger dit ervaart. Ga respectvol om met de emoties;
- Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen er is gezien, gehoord en/of waargenomen. Leg uit waarom je het gedrag zorgelijk vindt: wat zijn de effecten voor het kind;
- Leg het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

Stap 4: Wegen van het geweld aan de hand van afwegingskader

In stap 4 en 5 wordt het afwegingskader toegepast. Het afwegingskader bestaat uit de volgende twee afwegingen:

Afweging 1: Is melden noodzakelijk?

Afweging 2: Is hulpverlening (ook) mogelijk?

Het is van belang dat beide afwegingen in deze volgorde worden genomen. De pedagogisch medewerker vraagt zich eerst af of melden noodzakelijk is, aan de hand het afwegingskader. Vervolgens besluit de signalerende pedagogisch medewerker samen met de aandachtsfunctionaris of het bieden van hulp tot de mogelijkheden van zowel deze pedagogisch medewerker als de betrokkenen behoort. Wanneer melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, zal de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp en aan welke voorwaarden deze moet voldoen, in overleg met Veilig Thuis worden beantwoord.

- Wegen van het geweld aan de hand van het afwegingskader. Bij twijfel dien je altijd Veilig Thuis te bellen.
- De vermoedens zijn na overleg met de betrokkenen niet bevestigd.
- Na gesprek(ken) met verzorger(s) is duidelijk dat verzorger(s) ook bezorgd zijn.
- Na overleg met verzorger(s) blijft er ernstige twijfel bestaan.
- Het vermoeden van kindermishandeling blijkt na het gesprek met de verzorger(s) gegrond.
- Er ontstaat een crisissituatie.

Overige opmerkingen:

- Bij twijfel over een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling is het verplicht om Veilig Thuis te raadplegen.
- Leidt weging tot de conclusie dat er geen zorgen (meer) zijn, dan kan de Meldcode in stap 4 worden afgesloten.
- Als de zorgen blijven bestaan dan wordt in stap 5 besloten, op basis van het afwegingskader, of melden noodzakelijk is én of het mogelijk is om passende hulp te organiseren.

Stap 5: Beslissen van het doen van melding en inzet noodzakelijke zorg

De pedagogisch medewerker in afstemming met de aandachtsfunctionaris:

- Beslissen van het doen van een melding en het inzetten van noodzakelijke zorg. Wanneer de vermoedens na overleg met de betrokkenen niet zijn bevestigd:
- Vernietig de werkaantekeningen en sluit de zaak af.
- Wanneer na gesprek(ken) met verzorger(s) duidelijk is dat verzorger(s) ook bezorgd zijn, verwijst de verzorger(s) door.

- Wanneer er na overleg met verzorger(s) ernstige twijfel blijft bestaan, spreek een extra observatieperiode af.
- Wanneer het vermoeden van kindermishandeling na het gesprek met de verzorger(s) gegrond blijkt, wordt er een melding bij het Veilig Thuis gedaan.
- Sluit bij de melding aan bij feiten en gebeurtenissen.
- Overleg Veilig Thuis over acties die ondernomen moeten worden.
- Monitor of verzorger en kind hulp krijgt.
- Blijft het kind volgen.
- Registreren

Wanneer er een crisissituatie ontstaat, wordt dit door de aandachtsfunctionaris gemeld bij: de politie of crisisdienst bureau Jeugdzorg.

Fase 6: Evaluatie

De pedagogisch medewerker in afstemming met de aandachtsfunctionaris:

- Evalueer het proces en de procedure
- Stel zo nodig afspraken bij
- Registreer
- Verantwoordelijkheid bij manager kinderopvang

Overige opmerkingen:

Er wordt verwacht dat de pedagogisch medewerker, naar de mate van zijn mogelijkheden, het kind blijft ondersteunen en beschermen. Uiteraard gebeurt dit in overleg met Veilig Thuis om zo tot een gemeenschappelijke aanpak te komen.

Veilig Thuis houdt degene die de melding heeft gedaan op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

Fase 7: Nazorg

- Blijf alert op het welzijn van het kind.
- Blijf signalen en zorgen melden bij het Veilig Thuis.

Het afwegingskader

- *Afweging 1: Is melden noodzakelijk?*
- *Afweging 2: Is zelf passende en toereikende hulp bieden of organiseren mogelijk?*

Het is van belang dat beide afwegingen in deze volgorde worden genomen. Een pedagogisch medewerker vraagt zich eerst af of melden noodzakelijk is, aan de hand het afwegingskader. Vervolgens besluit de signalerende pedagogisch medewerker of het bieden van hulp tot de mogelijkheden van zowel deze pedagogisch medewerker als de betrokkenen behoort. Wanneer melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, zal de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp en aan welke voorwaarden deze moet voldoen, in overleg met Veilig Thuis worden beantwoord.

Pedagogisch medewerkers in de kinderopvang hebben geen hulpverlenende rol. Zij kunnen echter wel hulp organiseren rondom een gezin. Hiervoor kan een beroep gedaan worden op samenwerkingspartners van de kinderopvangorganisatie. De kinderopvang is van grote toegevoegde waarde, aangezien zij goed vinger aan de pols kunnen houden. Zij zien kinderen en de verzorger immers zeer regelmatig.

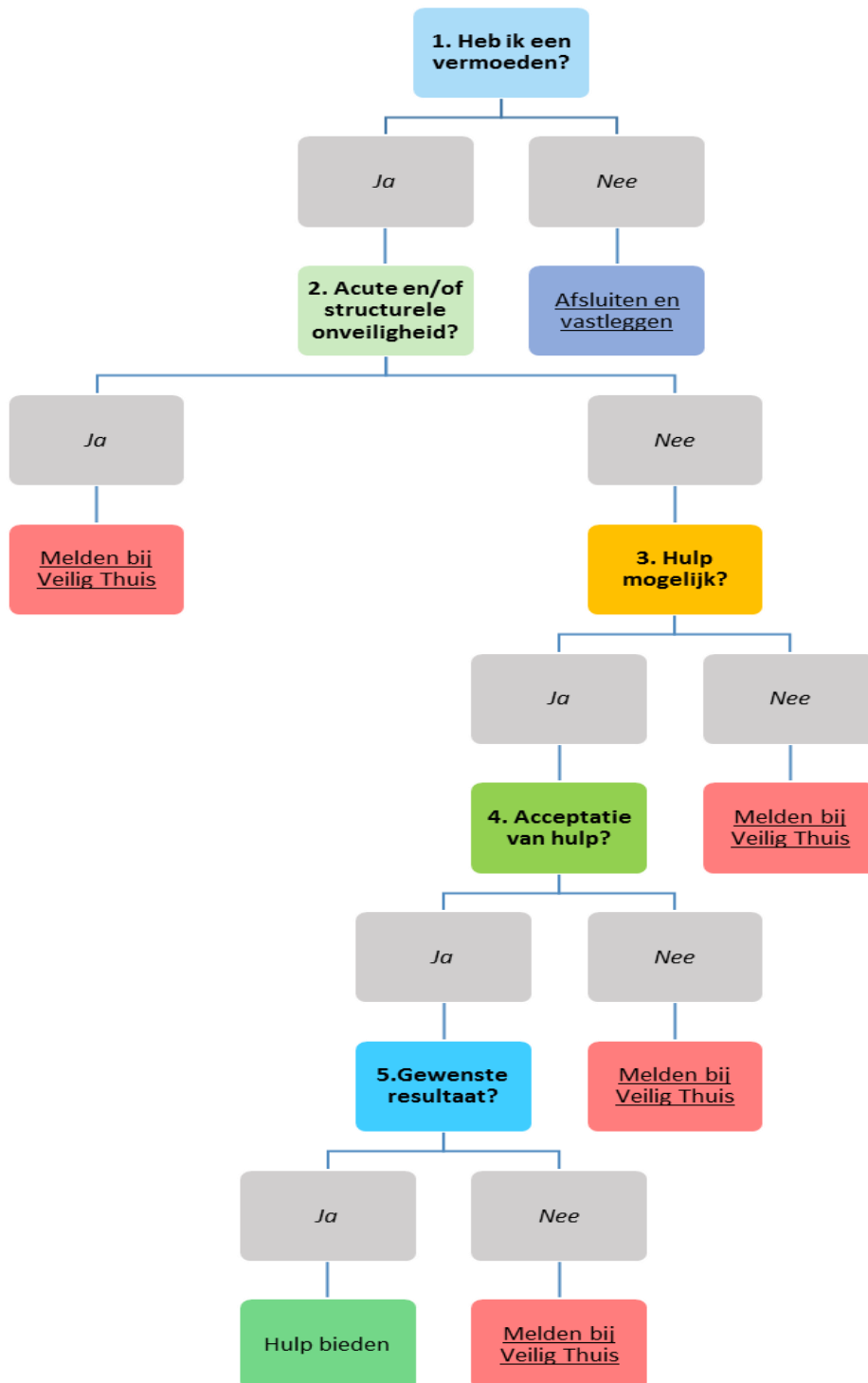
Pedagogisch medewerkers moeten een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

Meldnorm 1: In ALLE gevallen van *acute onveiligheid* en/of *structurele onveiligheid*

Meldnorm 2: In alle ANDERE gevallen waarin de pedagogisch medewerker meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Meldnorm 3: Wanneer een pedagogisch medewerker die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling, constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Het afwegingskader in beeld

Toelichting op het afwegingskader

1. Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?

Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier

Ja: Ga verder met afweging 2

Als wordt ingeschat dat er géén zorgen zijn over (een dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling, sluit de pedagogisch medewerker het doorlopen van de meldcode af en vermeldt deze conclusie in het kinddossier. Een veelvoorkomende situatie is dat er wel zorgen zijn, maar dat deze zorgen geen (dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling betreffen. Bijvoorbeeld omdat er kindproblematiek is waargenomen in combinatie met pedagogische onmacht van de verzorger, echter zonder dat dit de (emotionele) veiligheid van het kind bedreigt. Ook dan sluit de pedagogisch medewerker de meldcode af en noteert deze conclusie in hetzelfde dossier. Hulp kan vervolgens worden georganiseerd, geboden en geëvalueerd voor de gesignaleerde, niet tot onveiligheid leidende, problemen.

Wanneer een pedagogisch medewerker op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden heeft van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling volgt de tweede afwegingsvraag.

Meldnorm
m 1

2. Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?

Nee: Ga verder met afweging 3

Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.

Ernstige onveilige en/of schadelijke situaties dienen altijd gemeld te worden bij Veilig Thuis, ook wanneer een pedagogisch medewerker inschat dat hij en de organisatie mogelijkheden hebben om hulp te bieden of te organiseren. Met deze melding kan Veilig Thuis vroegere, maar ook eventuele toekomstige signalen van huiselijk geweld over de betrokkenen, combineren.

3. Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.

Nee: Melden bij Veilig Thuis

Ja: Ga verder met afweging 4

Bij effectieve hulp rondom huiselijk geweld en/of kindermishandeling is veiligheid het hoofddoel. Goede hulp bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling is gericht op alle leden in een (gezins)systeem: minderjarigen en volwassenen, pleger(s) en slachtoffer(s). Er wordt met alle betrokkenen samengewerkt in het maken, evalueren en uitvoeren van veiligheids- en hulpplannen.

4. Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.

Nee: Melden bij Veilig Thuis

Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.

In deze afwegingsvraag staan de mogelijkheden van de betrokkenen tot het aanvaarden van hulp bij (dreigend) huiselijk geweld en/of kindermishandeling centraal. Het gaat erom dat de betrokkenen, alle leden van het (gezins)systeem, maar ook het (bredere) netwerk van (informele) steunfiguren bereid en in staat zijn de voorgestelde hulp direct aan te gaan.

In het afwegingskader leidt de vierde afwegingsvraag tot een melding indien hulp wordt afgehouden. Vaak is bij aanvang niet helemaal helder hoezeer de betrokkenen bereid en in staat zijn zich in te zetten. De redenen om de hulp te aanvaarden kunnen divers zijn. Hun motivatie kan vooral intrinsiek of extrinsiek van aard zijn. Ook de mogelijkheden van de betrokkenen en hun netwerk verschillen. Door direct en in samenwerking met de betrokkenen en ketenpartners veiligheidsafspraken en hulpverleningsafspraken te maken wordt vaak helder wat de bereidheid en de mogelijkheden van de betrokkenen zijn.

5. Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.

Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis.

Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

De beantwoording aan deze afwegingsvraag leidt tot een melding bij Veilig Thuis indien wordt vastgesteld dat hulp onvoldoende resultaat oplevert: (het risico op) onveiligheid duurt voort, onveiligheid herhaalt zich of hulp stagneert.

- *Het gaat dus om situaties waarin hulpverleners hulp bieden bij zorgen over onveiligheid én de hulp binnen de gewenste termijn niet leidt tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en het welzijn van de betrokkenen (en/of de ontwikkeling van minderjarigen)*
- *De problematiek ernstiger of groter blijkt dan verwacht*
- *De uitvoering van het veiligheid- en/of hulpverleningsplan is vastgelopen.*

Om deze laatste afwegingsvraag zorgvuldig te beantwoorden is het nodig dat binnen de hulp die pedagogisch medewerkers bieden, duidelijk is afgesproken met betrokkenen uit het (gezins)systeem en met andere hulpverleners met wie wordt samengewerkt, aan welke doelen en resultaten wordt gewerkt.

Hoe en door wie wordt vastgesteld of de veiligheid voldoende is bereikt? Hoe wordt de veiligheid gemonitord en gedurende welke periode? Wanneer sprake is van een acuut onveilige situatie of structureel onveilige situatie is het van belang dat, na het doen van een melding bij Veilig Thuis, in de eerste plaats met Veilig Thuis duidelijk is besproken en afgesproken wat de termijn is (in dagen, weken of maanden) waarbinnen specifiek genoemde resultaten ten aanzien van de veiligheid behaald moeten zijn.

Meldnormen 2 en 3

Deel 1: Voorbeeldkader meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie met afwegingskader

Hieronder zijn de stappen van de meldcode en het afwegingskader in een voorbeeldkader uitgewerkt:

Stap 1: in kaart brengen van signalen

Voorbeeld: Je hebt als pedagogisch medewerker een onderbuikgevoel over een bepaald kind dat er iets niet pluis is. Signalen kunnen heel concreet zijn, maar dit hoeft niet. Het kan zijn dat je door allerlei (kleine) signalen bij elkaar opgeteld het idee hebt dat er iets mis is. Wanneer je met verzorgers spreekt over bepaalde zorgen hebben zij steeds excuses, bagatelliseren de zorgen en/of komen niet voldoende in actie in jouw optiek. Je blijft je zorgen maken. Je houdt de dingen die je constateert goed bij, net als de gespreksmomenten die je hebt (gehad) met verzorgers. Je bespreekt je zorg ook met anderen.

Stap 2: collegiale consultatie

Voorbeeld: Vervolgens ga je in gesprek met collega's. Hebben zij ook signalen geconstateerd? En wat vinden zij van de signalen die jij hebt gezien? Je vraagt de manager (die tevens ook aandachtsfunctionaris is) om advies en/of er wordt contact opgenomen met Veilig Thuis om de situatie (anoniem) voor te leggen. Alle acties die ondernomen worden, worden goed bijgehouden in het kinddossier.

Stap 3: Gesprek met de verzorger

Voorbeeld: Op basis van de kennis die je nu hebt opgedaan, ga je in gesprek met de verzorger en in sommige gevallen ook met het kind. Dit kan zo nodig met ondersteuning van een collega of de manager. Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt.

Stap 4 : Wegen van het geweld aan de hand van afwegingskader

Bij twijfel: altijd contact met Veilig Thuis

Je weegt de signalen op basis van het afwegingskader.

Je beantwoordt de twee vragen:

Afweging 1: is melden noodzakelijk?

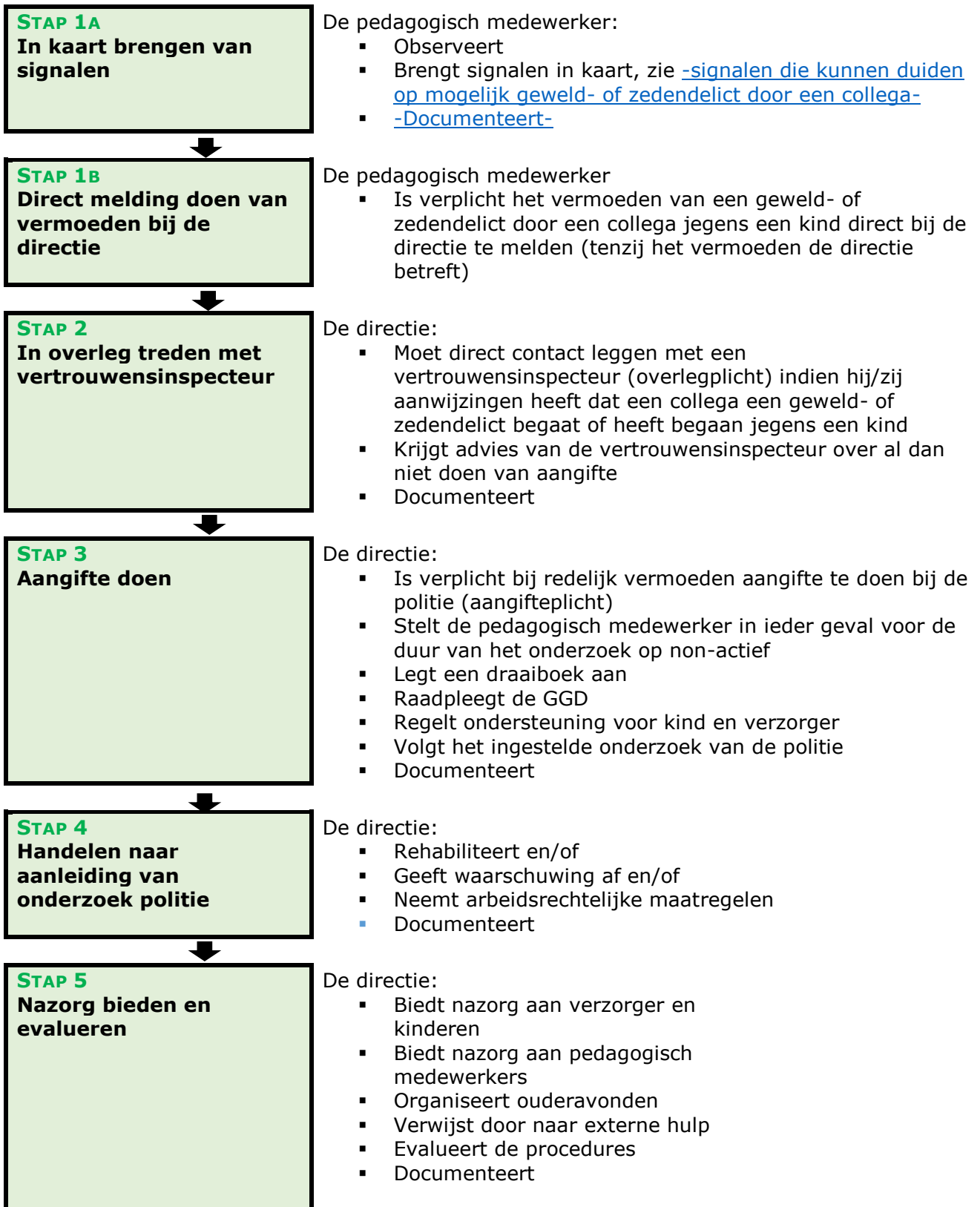
Afweging 2: is hulp bieden en/of organiseren voor de verzorger en het kind/de kinderen ook mogelijk?

Deze hoofdvragen moeten worden beantwoord. Het kan zijn dat je zorgen na het gesprek met verzorger zijn verminderd of zijn weggenomen. Bijvoorbeeld omdat de verzorger aangeeft dat er zelf hulp is gezocht. In zo'n geval kan besloten worden de meldcode te stoppen. Houd goed vinger aan de pols en biedt ondersteuning aan de verzorger, door er te zijn voor de kinderen én met de verzorger mee te denken over de problemen in de opvoeding die zij tegenkomen. Hiervoor kunnen ook samenwerkingspartners worden benaderd (zie in bijlage de sociale kaart)

Stap 5

Je maakt de beslissing of melden bij Veilig Thuis noodzakelijk is en/of dat hulpverlening kan worden georganiseerd. Deze beslissing leg je vast in het dossier van het kind/de kinderen.

Deel 2: meldplicht bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker

Deel 2: meldplicht bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker

Stap 1A: in kaart brengen van signalen

De pedagogisch medewerker heeft een vermoeden of een signaal opgevangen of iemand laat doorschemeren dat er iets niet goed zit in de relatie tussen het kind en een collega.

- Raadpleeg de signalenlijsten, [-signalen lijst kindermishandeling-](#), [-signalen die duiden op mogelijk geweld- of zedendelict door een collega-](#).
- [-Documenteer-](#) wat is waargenomen
- Leg het signaal direct bij de directie neer

Stap 1B: Direct melding doen van vermoeden van geweld- of zedendelict jegens een kind bij de directie

In het stappenplan wordt er van uitgegaan dat de pedagogisch medewerker een mogelijk vermoeden van kindermishandeling door een collega direct meldt bij de directie. In de praktijk kunnen ook de volgende personen deze melding van vermoeden van kindermishandeling door een medewerker doen:

Melding door het kind; als de melding van een geweld- of zedendelict afkomstig is van een kind, is opvang en steun voor het kind het eerste aandachtspunt. De pedagogisch medewerker is verplicht dit meteen te melden bij de directie. Deze laat weten discreet te zullen handelen, maar belooft geen geheimhouding aan het kind. Naast Veilig Thuis worden zo nodig anderen ingeschakeld voor hulp. De verzorger van het betrokken kind wordt geïnformeerd. Het waarborgen van het gevoel van veiligheid van het kind is het uitgangspunt van dit handelen.

Melding door de verzorger; als de melding van de verzorgers komt, moet deze melding altijd serieus worden genomen. Feiten en constatering zullen bij verzorgers worden nagevraagd. De pedagogisch medewerker geeft de melding direct door aan de directie. De verzorger kan bij een redelijk vermoeden ook zelf contact opnemen met een vertrouwensinspecteur.

Melding door derden; als de melding van derden komt, dient uitgezocht te worden over welke informatie deze persoon/personen precies beschikt/beschikken en waarop deze informatie is gebaseerd. De pedagogisch medewerker geeft de melding door aan de directie.

Melding over manager; wanneer de melding van toepassing is op de manager door de constaterende pedagogisch medewerker direct de directie te worden ingeschakeld.

Melding over de directie; een bijzondere situatie betreft het geval dat het vermoeden het gedrag van de directie zelf betreft. Het gaat hierbij immers om de situatie waarin het niet meer mogelijk is om intern hogerop melding te doen. In dat geval is de constaterende pedagogisch medewerker verplicht om aangifte te doen bij de politie. De pedagogisch medewerker kan hierover in overleg treden met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan de pedagogisch medewerker begeleiden bij het doen van aangifte. Deze stap dient zorgvuldig geregistreerd te worden.

Stap 2: In overleg treden met vertrouwensinspecteur

De directie is verplicht om direct in overleg te treden met een vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur gaat samen met de directie na of er een redelijk vermoeden bestaat en adviseert de directie over aangifte. Wanneer er geen sprake is van een redelijk vermoeden, is nader onderzoek redelijkerwijs niet aan de orde. De directie zal in gesprek gaan met betrokkenen om de mogelijk verstoorde werkhouding te herstellen. Indien de uitkomst is dat er een redelijk vermoeden bestaat dat er sprake is van een gewelds- of zedendelict dan heeft de directie een aangifteplicht. De kinderen worden dan direct afgeschermd van de betrokken pedagogisch medewerker door deze op non-actief te stellen of te schorsen. De directie deelt dit mee aan alle betrokkenen. Zie hiervoor ook de volgende stap in deze route. De directie is verantwoordelijk voor de registratie in deze stap.

Aangifteplicht voor directie

Indien de directie aangifte doet, treedt de vertrouwensinspecteur terug. Indien de directie weigert om aangifte te doen terwijl de vertrouwensinspecteur concludeert dat er een redelijk vermoeden bestaat, geldt de volgende escalatieladder:

- Coördinator vertrouwensinspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs probeert de directie te overreden
- Hoofdinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs probeert de directie te overreden
- Hoofdinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs legt contact met de burgemeester (het college van B&W) van de betreffende gemeente
- De burgemeester zal de (zedен)politie inschakelen dan wel andere activiteiten vanuit zijn bevoegdheden initiëren.

Stap 3: Aangifte doen

Indien na het overleg met de vertrouwensinspecteur blijkt dat er een redelijk vermoeden bestaat van een geweld- of zedendelict, dan heeft de directie een meldplicht. Als deze stap wordt gezet, is er vanzelfsprekend nog steeds geen sprake van 'schuld' van de pedagogisch medewerker over wie het vermoeden is geuit: 'beschuldigd' staat niet gelijk aan 'schuldig'.

In geval van een reëel vermoeden neemt de directie, naast het doen van aangifte, de volgende maatregelen:

- Stelt de pedagogisch medewerker in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief, dit geldt ook voor een vrijwilliger.
- Het aanleggen van een draaiboek
- Raadplegen Veilig Thuis en/of lokale GGD
- De verzorger van het betreffende kind wordt geïnformeerd door Veilig Thuis/ en of lokale GGD over de mogelijkheid aangifte te doen bij de politie.
- De directie houdt contact en informeert de verzorger regelmatig over de voortgang van het onderzoek.
- De verzorgers van de overige kinderen moeten worden geïnformeerd. Veilig Thuis kan worden ingeschakeld voor advies.
- Na het doen van aangifte stelt de politie een onderzoek in. De directie dient het onderzoek van de politie te volgen en zelf geen stappen te ondernemen die indruisen tegen de bewijslast van de politie.

Stap 4: Handelen naar aanleiding van het onderzoek van de politie

Het onderzoek van de politie kan leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de directie verschillende mogelijkheden om te handelen.

Rehabilitatie van de medewerker: de politie kan op grond van het verrichte onderzoek constateren dat er geen aanleiding is om aan te nemen dat er sprake is van een geweld- of zedendelict. De betrokken pedagogisch medewerker, die voor de duur van het onderzoek geschorst of op non-actief was gesteld, wordt door directie van de organisatie in zijn functie in ere hersteld. Indien na het onderzoek van de politie blijkt dat er een klacht is ingediend op valse gronden, kan de directie de betrokken pedagogisch medewerker een rehabilitatietraject aanbieden. De directie kan dan tevens maatregelen nemen tegen degene die valselyk een beschuldiging heeft geuit. Dit kan variëren van de eis dat excuses worden aangeboden, tot schorsing of tot verwijdering.

Waarschuwing afgeven: de directie kan besluiten tot het geven van een schriftelijke waarschuwing, met de mededeling dat herhaling van het ongewenste gedrag arbeidsrechtelijke gevolgen heeft. Die waarschuwing kan dan worden opgenomen in het personeelsdossier.

Arbeidsrechtelijke maatregelen: wanneer de directie constateert dat er op grond van het verrichte onderzoek van de politie aanleiding is om aan te nemen dat kindermishandeling heeft plaatsgevonden, neemt de directie maatregelen van arbeidsrechtelijke aard, zoals ontslag wegens een dringende reden op grond van art. 677 en art. 678 boek 7 BW, of ontbinding van de arbeidsovereenkomst via de kantonrechter (art. 685 boek 7 BW).

Alle beslissingen worden zorgvuldig afgewogen en zorgvuldig geregistreerd door de directie.

Stap 5: Nazorg bieden en evalueren

Het is belangrijk dat er nazorg is aan alle betrokkenen. Ook het evalueren van de genomen stappen is belangrijk om in mogelijke toekomstige situaties adequaat te kunnen handelen. De directie is hiervoor verantwoordelijk, de GGD geeft hierin adviezen.

Contact met vertrouwensinspecteur

De vertrouwensinspecteurs zijn alle werkdagen tijdens kantooruren (08.00-17.00 uur) bereikbaar op het nummer: 0900 111 3 111 (lokaal tarief). De vertrouwensinspecteur luistert, adviseert en informeert werkgevers, werknemers en verzorger als zij aanwijzingen hebben dat een werkgever of werknemer in de kinderopvang seksueel of ander geweld tegen een kind gebruikt. De vertrouwensinspecteur adviseert de werkgever, werknemer of verzorger wat zij kunnen doen. Hij of zij kan helpen bij het doen van aangifte of bij het indienen van een formele klacht. De vertrouwensinspecteur onderzoekt niet of een werkgever of werknemer het misdrijf heeft gepleegd. Dat doet de politie. De vertrouwensinspecteur is bij wet uitgezonderd van de plicht om aangifte te doen en heeft een geheimhoudingsplicht. Wat de vertrouwensinspecteur precies doet, hangt af van de melding. Ook heeft de vertrouwensinspecteur een andere rol bij een melding door een werkgever dan bij een melding door een werknemer of door een verzorger. Onderstaande situaties geven aan wat de vertrouwensinspecteur doet.

1. Een werkgever heeft aanwijzingen dat een werknemer seksueel of ander geweld gebruikt tegen een kind;

- Werkgever neemt meteen contact op met de vertrouwensinspecteur.
- De vertrouwensinspecteur overlegt met de werkgever of er aangifte gedaan moet worden.
- Werkgever doet aangifte bij politie.

2. Een werknemer heeft aanwijzingen dat een collega seksueel of ander geweld gebruikt tegen een kind;

- De werknemer doet meteen melding van de aanwijzingen bij zijn werkgever.
- De werkgever neemt meteen contact op met de vertrouwensinspecteur over de melding van zijn werknemer.
- De vertrouwensinspecteur overlegt met de werkgever of er aangifte gedaan moet worden.

3. Een werknemer vermoedt dat zijn werkgever seksueel of ander geweld gebruikt tegen een kind;

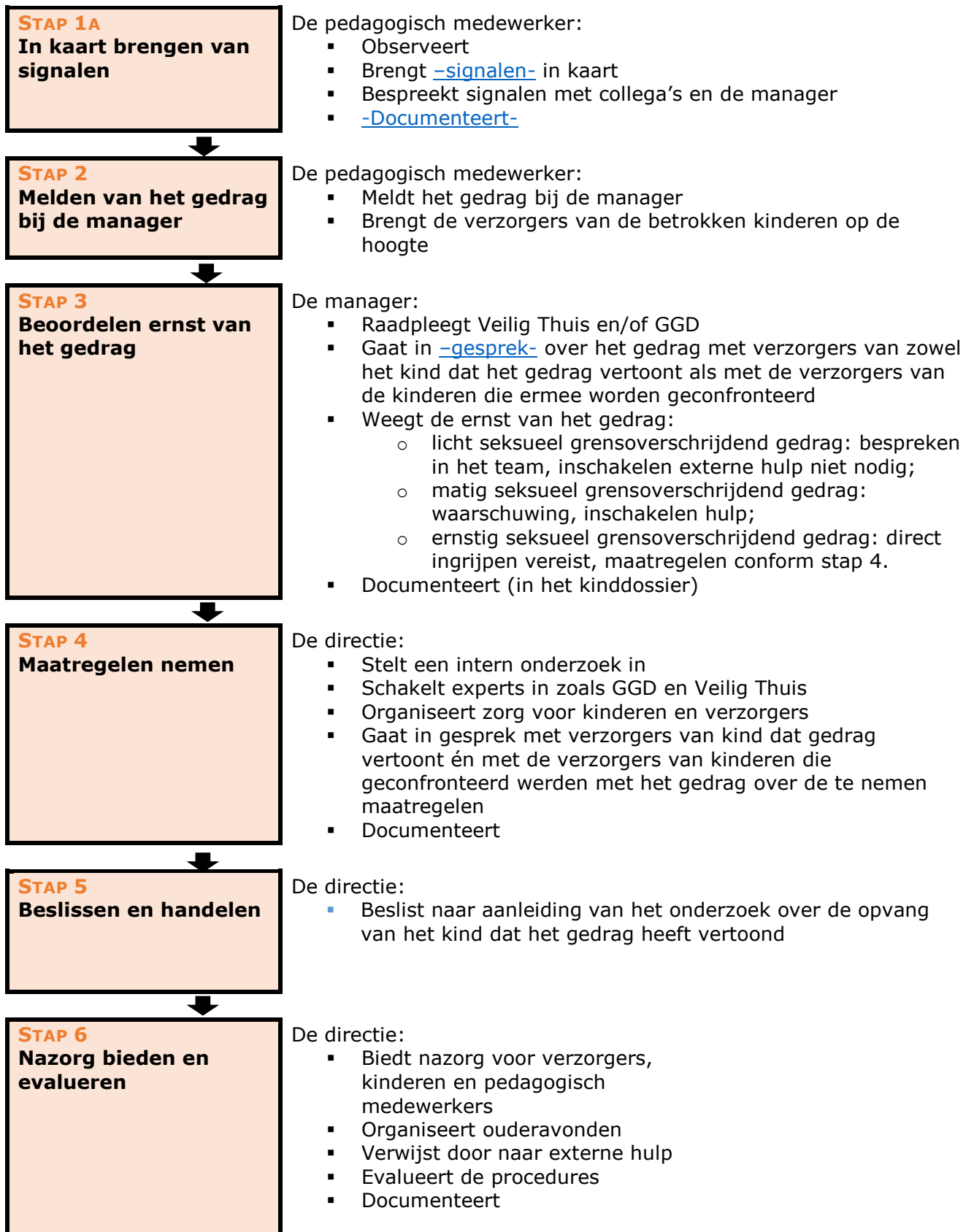
- De werknemer moet aangifte doen bij de politie.
- De werknemer kan overleggen met de vertrouwensinspecteur.
- De vertrouwensinspecteur kan de werknemer helpen bij het doen van aangifte.

4. Een verzorger heeft aanwijzingen dat een werknemer of de werkgever seksueel of ander geweld gebruikt tegen een kind;

- De verzorger kan in dergelijke gevallen contact opnemen met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan de verzorger advies geven over de te nemen stappen en over het doen van aangifte.

Verzorger kan de vertrouwensinspecteur raadplegen wanneer er een vermoeden is van seksueel misbruik, seksuele intimidatie en/of geweld tegen kinderen bij de kinderopvangorganisatie.

Deel 3. Seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Wanneer er signalen zijn dat een kind of meerdere kinderen seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een ander kind hier mee geconfronteerd is of slachtoffer van is geworden, is het belangrijk dat deze signalen in kaart worden gebracht en goed geïnterpreteerd worden. Soms zal iets vrij duidelijk zijn aan te merken als ontoelaatbare handeling, maar vaker zal het gaan om minder duidelijke signalen die niet direct te duiden zijn. Het is belangrijk om deze signalen serieus te nemen. De volgende acties kunnen helpen de signalen te onderbouwen:

- Leg alle mogelijke signalen vast in het kinddossier.
- Raadpleeg de [-signalenlijst-](#)
- Bespreek de signalen met collega's of met de aandachtsfunctionaris
- Vraag een gesprek aan met de manager (bij KOM zijn de managers tevens aandachtsfunctionarissen).

Stap 2: Melden van het gedrag

Wanneer pedagogisch medewerkers signalen hebben dat een kind of meerdere kinderen seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond is het van belang dat direct te melden bij de managers. De verzorgers van de kinderen die het gedrag vertonen of ermee zijn geconfronteerd moeten op de hoogte worden gebracht. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen, dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 3: Beoordelen ernst van het gedrag

Ook voor deze stap geldt, dat alle signalen en stappen goed vastgelegd worden in het kinddossier.

De manager is in overleg met de directie verantwoordelijk voor een eerste beoordeling van de voorgelegde situatie. Daarbij zal in het algemeen de pedagogisch medewerker die het gedrag heeft gemeld, gehoord worden en eventueel collega's. Ook Veilig Thuis, het CJG, of de GGD kan hiervoor worden ingeschakeld. Hierbij wordt de ernst van het gedrag bepaald.

Wanneer wordt geconstateerd dat er geen sprake is van leeftijdsadequaate gezond gedrag, wordt gecategoriseerd hoe ernstig het gedrag is. Bij alle vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag dienen de verzorgers van zowel het kind dat het gedrag vertoont als het kind dat met het gedrag is geconfronteerd, te worden geïnformeerd. Daarnaast dient bij alle vormen gekeken te worden of het seksueel overschrijdende gedrag een signaal is van onderliggende problematiek.

Er kan geconstateerd worden dat er sprake is van:

1. *Licht seksueel grensoverschrijdend gedrag*; licht seksueel grensoverschrijdend gedrag kan worden gezien als een noodzakelijke stap om normen en waarden te leren kennen en zal bij veel kinderen op bepaalde momenten in de ontwikkeling voorkomen. Het is nodig dat de pedagogisch medewerker dit gedrag begrenst, hierop reageert en bespreekt met de verzorger.
2. *Matig seksueel grensoverschrijdend gedrag*; matig seksueel grensoverschrijdend gedrag is ontoelaatbaar; het is belangrijk om een duidelijk verbod in te stellen. Aan het kind moet uitgelegd worden dat dit gedrag niet mag en er moet worden uitgelegd waarom dit niet mag. De betrokken kinderen kunnen in de groep geobserveerd worden. Belangrijk is dat er met de kinderen gecommuniceerd blijft worden en dat verzorgers actief betrokken worden. De manager overlegt met het Veilig Thuis of externe hulpverlening of advies noodzakelijk is.
3. *Ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag*; ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag vereist dat er direct wordt ingegrepen. Er moeten maatregelen genomen worden die kunnen garanderen dat het gedrag niet meer kan voorvallen. De directie dient ingelicht te worden om verdere stappen te kunnen ondernemen, ook omdat de directie eindverantwoordelijk is voor alle interne en externe communicatie. Bij ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag dient stap 4 te worden ingezet.

Stap 4: Maatregelen nemen

De directie bepaalt welke maatregelen genomen moeten worden wanneer er sprake is van ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag. De volgende maatregelen kunnen door de directie worden genomen:

- Het instellen van een intern onderzoek. Het is belangrijk nauw samen te werken met expertorganisaties zoals Veilig Thuis, het Zorgadvies team en de GGD. Bij ernstige zaken is het aan te bevelen een onderzoeksteam te vormen waar externe deskundigen deel van uitmaken. Dit onderzoeksteam kan het incident onderzoeken en de directie advies geven hoe te handelen. Het aanleggen van een draaiboek kan structuur bieden bij de uitvoer van het onderzoek.
- Het regelen van ondersteuning van het kind en de verzorger.
- Aanbieden van excuses voor falend toezicht/onveilige situatie. Hierbij wordt tevens aangegeven dat onderzocht wordt hoe verbeteringen kunnen worden doorgevoerd om mogelijke herhaling te voorkomen.
- Aanbieden van opvang en professionele hulp voor alle kinderen en hun verzorgers die op welke wijze dan ook betrokken zijn geweest bij het grensoverschrijdende seksuele gedrag. Emotionele begeleiding van de direct betrokken verzorgers is noodzakelijk.
- Indien een kind seksueel grensoverschrijdende handelingen heeft uitgevoerd bij een ander kind dan is het belangrijk gesprekken te voeren met beide partijen verzorgers en gezamenlijk te komen tot oplossingen. Creëer van beide partijen verzorgers 'bezorgde verzorgers' en zoek naar een gezamenlijk belang. Wij vertegenwoordigen de belangen van alle kinderen. Belangrijk is de verzorgers altijd te informeren over de gemaakte keuze en deze te beargumenteren.
- Afscherming van het kind dat het grensoverschrijdende gedrag heeft vertoond.

Stap 5: Handelen

De beoordeling van het incident en het advies uit het (eventuele) interne onderzoek kunnen leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de directie verschillende mogelijkheden om te handelen richting het kind dat het seksueel grensoverschrijdende gedrag heeft vertoond.

1. Melding bij het Veilig Thuis
2. Het kind blijft op de groep
3. Het kind gaat naar een andere groep, locatie of een andere kinderopvangorganisatie
4. Het inzetten van hulp

Stap 6: Nazorg bieden en evalueren

Het personeel wordt persoonlijk geïnformeerd. Daar naast kunnen alle betrokkenen zo spoedig mogelijk op de hoogte worden gebracht middels een brief of een gezamenlijke (ouder) bijeenkomst. De directie is verantwoordelijk voor de nazorg en de evaluatie. De directie evalueert met pedagogisch medewerker en eventueel andere betrokkenen wat er is gebeurd en de procedures die zijn gevolgd.